

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/617/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7707205703
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Cakoci
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7707205703.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu D.. R. U., F.. XX. XX. XXXX, T. E., D.. E. Č.. XXXX/XX, proti žalovanému Okresnému stavebnému bytovému družstvu Michalovce, so sídlom v Michalovciach, Plynárenska č.1, o určenie neplatnosti rozhodnutia žalovaného a určenie neexistencie povinnosti platiť poplatok z omeškania, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 11. 01. 2011, č.k. 4C/10/2007-219 jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku, ktorým bolo konanie čiastočne zastavené a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti určenia neplatnosti rozhodnutia žalovaného o účtovaní a vymáhaní 2,5 %-ého poplatku z omeškania resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplataenia. Zároveň súd zastavil konanie v časti určenia, že žalobca nie je povinný tieto platby žalovanému zaplatiť po dobu 3 rokov pred podaním žaloby. Nepriznal účastníkom náhradu trov konania.

Týmto rozsudkom súdu prvého stupňa rozhodol o nároku žalobcu, ktorý tento vyšpecifikoval počas konania tak, že žiadal určiť, že rozhodnutia žalovaného o účtovaní a vymáhaní 2,5 promile poplatku z omeškania, resp. poplatku z omeškania 0,5 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, to všetko od 01.01.2003 do zaplataenia sú absolútne neplatné a žalobca nie je povinný tieto platby zaplatiť žalovanému po dobu 3 rokov spätne od podania žaloby.

Rozsudok odôvodnil súd prvého stupňa tým, že z formulácie nároku žalobcu vyplýva, že tento sa týka jednak určenia neplatnosti rozhodnutia žalovaného o uplatňovaní poplatku z omeškania a jednak negatívneho vymedzenia povinnosti žalobcu platiť žalovanému poplatok z omeškania. Takto formulované nároky majú znaky dvoch samostatných nárokov, predovšetkým z hľadiska toho, že aj nedôvodnosť prvého z nich, teda nároku na určenie neplatnosti rozhodnutia žalovaného nemusí mať za následok aj nedôvodnosť druhého nároku ohľadne povinnosti žalobcu platiť žalovanému poplatok z omeškania. Poplatok z omeškania ako príslušenstvo peňažnej pohľadávky totiž nemá svoj základ v konkrétnom rozhodnutí žalovaného, ale má základ v konkrétnom právnom predpise. Poukázal na to, že použitie poplatku z omeškania pripadá do úvahy iba v prípadoch, kde to Občiansky zákonník konkrétne vymedzuje. Konštatoval, že žalobca nesporne nie je nájomcom bytu, ale jeho vlastníkom, pričom ust. § 697 Občianskeho zákonníka predpokladá povinnosť platiť prenajímateľovi poplatok z omeškania iba u nájomcu v prípade, že tento nezaplatí nájomné alebo úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu do 5 dní po jej splatnosti. Mal teda za to, že na žalobcu ako vlastníka bytu sa táto právna úprava nevzťahuje, a teda niet ani právneho základu pre záver o tom, že žalobca je povinný žalovanému platiť poplatok z omeškania. Pri týchto právnych záveroch sa súd prvého stupňa odvolával na právny názor vyslovený odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení zo dňa 14.05.2009 pod č.k. 1Co/112/2008-103.

S poukazom na ust. § 80 písm. c) O.s.p. súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti určenia, že rozhodnutie žalovaného o vymáhaní poplatku z omeškania, resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplatenia je neplatné z dôvodu, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení. Mal za to, že rozhodnutie predstavenstva žalovaného nezaväzuje k povinnosti platiť poplatok z omeškania a táto povinnosť pre neho nevyplýva ani zo žiadneho právneho predpisu.

Žalobu v časti o určenie, že žalobca nie je povinný tieto platby žalovanému platiť po dobu troch rokov pred podaním žaloby, súd prvého stupňa zamietol s poukazom na to, že žaloba bola podaná dňa 26.04.2007, pričom v rozsudku vydanom v konaní pred Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp.zn. 8C/149/2004 bol uplatnený nárok za obdobie od 01.03.2001 do 31.12.2003 v časti istiny a v tomto rozsudku je uvedené, že žalovaný má naďalej platiť poplatok z omeškania. Súd prvého stupňa majúc za to, že v danom prípade ide o prekážku rozsúdenej veci, ktorá mu bráni aby vo veci konal v časti ohľadom nároku, že žalobca nie je povinný platiť žalovanému poplatok z omeškania, resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplatenia, a preto konanie v tejto časti podľa § 104 O.s.p. zastavil.

Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 150 O.s.p. a keď mal za to, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania úspešnému žalovanému, spočívajú v sociálnych a majetkových pomeroch žalobcu, z dôvodu ktorých mu bolo aj priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj v celkových okolnostiach sporu. Bol toho názoru, že takýmto rozhodnutím o trovách konania sa neznižuje majetková sféra žalovaného. Naopak rozhodnutím podľa úspešnosti v konaní by bola dotknutá majetková sféra žalobcu.

Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Tento žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a jeho nároku v celom rozsahu vyhovieť. Svoje odvolanie zakladal na dôvodoch uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. s poukazom na omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. V odvolaní uviedol, že prekážka res iudicata rozsudku 8C/149/2004 nebránila, aby súd vo veci konal, pričom od 14.05.2010 peňažná pohľadávka vo výške 57.071,- Sk za obdobie od 01.03.2001 do 31.12.2003 už neexistovala, keďže túto uhradil. Ďalej uviedol, že prekážka litispendencie vznikla, ale podľa jeho názoru nezákonným spôsobom a postupom. Mal totiž za to, že súd pochybil tým, že rozsudok nedoručil T. U. ako účastníčke konania, a tento nebol právoplatný a vykonateľný a nemohol sa stať exekučným titulom na peňažné plnenie. V odvolaní ďalej uviedol, že žalovaný aj naďalej žalobcovi účtuje poplatok z omeškania vo výške 2,5 promile denne, a to napriek tomu, že takáto povinnosť u žalobcu neexistuje.

O tomto odvolaní tunajší odvolací súd rozhodol rozsudkom zo dňa 18. 04. 2012 č.k. 1Co/100/2011-246 tak, že potvrdil rozsudok vo výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby a zmenil rozsudok vo výroku o zastavení konania tak, že určil, že žalobca nemá povinnosť platiť žalovanému poplatok z omeškania z nárokov za obdobie od 26. 04. 2004 do 26. 04. 2007. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Na základe dovolania žalovaného Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 23. 04. 2014 č.k. 6Cdo 356/2012 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18. 04. 2012 sp. zn. 1Co/100/2011 v jeho zmeňujúcom výroku vo veci samej a vo výroku o trovách konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uznesenie odôvodnil dovolací súd tým, že v preskúmvanej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zastavení konania. Konštatoval, že tento výrok je svojou povahou uznesením, nie rozhodnutím o veci samej (nebolo ním rozhodnuté vo veci samej). Mal za to, že základom odvolacieho konania je preskúmanie rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z postavenia odvolacieho súdu ako prieskumnej inštitúcie vyplýva, že nemôže v odvolacom konaní rozhodnúť o veci samej, ak bolo odvolaciemu prieskumu podrobené rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktoré povahu rozhodnutia o veci samej nemá. Inak by sa zmenil z prieskumnej inštanície na prvostupňovú inštančiu. Preto ak súd prvého stupňa rozhodol o zastavení konania je vylúčené, aby odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že o žalobe rozhodne vecne, t.j., že jej vyhovie alebo ju zamietne. Ďalej konštatoval, že pokiaľ v prejednávanej veci mal odvolací súd za to, že zastavenie konania nebolo namieste, mohol napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa len zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Ak takto nepostupoval, porušil tým zásadu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania a žalovanému tak odňal možnosť konať pred súdom.

Z výroku uvedeného uznesenia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že tento sa nedotýka časti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok vo výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby, a teda v tejto časti nadobudol tento výrok odvolacieho súdu právoplatnosť a ani nebol predmetom preskúmania dovolacím súdom.

S poukazom na závery dovolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení odvolací súd opätovne preskúmal odvolaním napadnutý výrok o zastavení konania a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je v tejto časti dôvodné. Súd prvého stupňa založil svoj výrok o zastavení konania na závere o existencii prekážky konania spočívajúcej v prekážke právoplatne rozsúdenej veci.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že o prekážku právoplatne rozhodnutej veci ide vtedy, ak v novom konaní ide o to isté, o čo išlo v predchádzajúcom rozhodnutí. Musí ísť o totožnosť osôb a aj totožnosť predmetu konania. Prekážku rozsúdenej veci tvorí právoplatné rozhodnutie súdu len v takom rozsahu, v akom sa o predmete konania rozhodlo. Z hľadiska subjektívneho dosahu právoplatnosti rozsudku má tento účinky zásadne voči účastníkom konania, ako aj k všetkým orgánom.

Z obsahu rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 8C/149/2004-94 zo dňa 04.11.2004 vyplýva, že predmetom tohto konania boli nároky Okresného stavebného bytového družstva v Michalovciach voči žalovanému D.. R. U. I. T. U. z titulu neuhradených nedoplatkov za rok 2000, 2002, 2003, ako aj úhrady za výmenu vodomeru spolu v sume 57.071,30 Sk s príslušenstvom z tohto nároku, a to poplatku z omeškania za obdobie od 01. 01. 2004 do zaplatenia. Je teda zrejmé, že poplatok z omeškania bol v tomto konaní uplatňovaný ako príslušenstvo konkrétneho nároku (za konkrétne obdobie). Aj keď uvedená sankcia môže trvať v prípade pokračovania s omeškáním aj do budúcnosti, je viazaná na konkrétny prisúdený nárok (istinu). Z tohto pohľadu teda nemožno považovať takýto rozsudok za prekážku právoplatne rozsúdenej veci vo vzťahu k inému nároku (za iné obdobie) spolu s ktorým je uplatňované rovnaké príslušenstvo (poplatok z omeškania), a to aj za predpokladu, že omeškanie s úhradou tohto nároku sa bude časovo za určité obdobie prelínať s obdobím z omeškania s úhradou iného právoplatne prisúdeného nároku. Preto ak bol žalobca zaviazaný zaplatiť poplatok z omeškania z prisúdenej istiny 57.071,30 Sk za konkrétne nároky za obdobie trvajúce do 31. 12. 2003, nie je takýto rozsudok prekážkou právoplatne rozsúdenej veci vo vzťahu k nároku na úhradu istiny za ďalšie obdobie od 01.01.2004 aj s poplatkom z omeškania.

Pokiaľ sa teda žalobca v tomto konaní domáha určenia, že nie je povinný platiť žalovanému poplatok z omeškania z nárokov za obdobie od 26. 04. 2004 do 26. 04. 2007 (za obdobie troch rokov pred podaním žaloby), nie je pre takto uplatnený nárok prekážkou právoplatne rozsúdenej veci rozsudok vo veci 8C/149/2004 zo dňa 04. 11. 2004.

Navyše počas odvolacieho konania vyšlo najavo, že uznesením Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 2Cdo/181/2011 zo dňa 31.10.2011 bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16.04.2010 sp.zn. 5Co/200/2009, ktorým bolo odmietnuté odvolanie D.. R. U. proti vyššie uvedenému rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 04.11.2004 č.k. 8C/149/2004-94 a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Tým by bola odpadla prekážka právoplatne rozsúdenej veci (aj v prípade ak by bola preukázaná) a zmenila by sa na prekážku skôr začatého konania. Vzhľadom na vyššie uvedené závery odvolacieho súdu však nie je daná takáto procesná prekážka.

S poukazom na tieto dôvody nepovažuje odvolací súd za správny záver súdu prvého stupňa o existencii prekážky rozsúdenej veci a má za to, že bolo jeho povinnosťou predmetný nárok žalobcu prejednať a meritorne o ňom rozhodnúť. Keďže s poukazom na názor Najvyššieho súdu SR vysloveného v zrušujúcom uznesení, odvolací súd v takejto situácii nemal inú možnosť ako rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, postupoval odvolací súd rešpektujúc tento právny záver a v tejto časti napadnutý rozsudok vrátane na neho nadväzujúci výrok o trovách konania zrušil a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvého

stupňa vykonať o tomto nároku žalobcu dokazovanie a opätovne o ňom meritórne rozhodnúť rešpektujúc pritom záväzný právny názor tak odvolacieho, ako aj dovolacieho súdu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.